

Thomas Karlsson ja Pia Mäkelä

17.9.2020

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

Viite: Lausuntopyyntöne VN/18263/2020, VM114:00/2020, 7.9.2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi otsikossa mainitusta esityksestä.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan alkoholiveroon korotusta vuoden 2021 alusta. Ehdotettu veronkorotus kasvattaisi valtiovarainministeriön arvion mukaan alkoholiveron tuottoa vuositasolla noin 50 miljoonaa euroa.

Alkoholin verotason muutoksilla on 2000-luvulla ollut merkittäviä vaikutuksia kansantalouteen ja kansanterveyteen. Kun alkoholijuomien verotusta laskettiin keskimäärin 33 prosenttia vuonna 2004 lisäksi se alkoholijuomien kokonaiskulutusta ja haittoja merkittävästi. Vuoden 2008 ja 2019 välillä tehdyt seitsemän alkoholiveron korotusta ovat lisänneet alkoholiveron kertymää ja samalla vähentäneet alkoholin kokonaiskulutusta ilman, että matkustajien maahantuonti 100-prosenttisena alkoholina mitattuna olisi ratkaisevasti lisääntynyt. Alkoholinkulutuksen väheneminen viimeisen vuosikymmenen aikana on myös huomattavasti vähentänyt työikäisen väestön alkoholikuolleisuutta ja muita alkoholihaittoja.

Vuodesta 2005 alkoholijuomien arvioitu matkustajatuonti on vuositasolla vaihdellut 6-10 miljoonan litran välillä 100-prosenttisena alkoholina mitattuna, ollen 6,2 miljoonaa litraa vuonna 2019. Huomionarvoista on, että alkoholijuomien arvioitu matkustajatuonti laski vuonna 2019, vaikka alkoholijuomaveroja oli korotettu vuoden alussa. Nyt ehdotetut alkoholiveron korotukset ovat edellisiin korotuksiin verrattuna maltillisia ja vaikutukset hintoihin vähäisiä, keskimäärin noin 2 prosenttia vähittäismyynnissä ja 0,5 prosenttia anniskelussa. Tässä ehdotetut veronkorotukset ja niiden vaikutukset alkoholijuomien hintoihin ovat sellaisia, ettei niiden THL:n näkemyksen mukaan merkittävästi odoteta lisäävän alkoholijuomien matkustajatuontia ulkomailta. ***Näiden seikkojen perusteella THL kannattaa hallituksen esityksessä esitettyä alkoholiverotuksen maltillista korotusta.***

Esityksessä ehdotetaan myös, että alkoholiveroa korotettaisiin euromääräisesti mitattuna tasasuuruisesti suhteessa juoman sisältämään alkoholiin kaikissa juomaryhmissä. Tästä johtuen prosentuaaliset veronkorotukset eri juomaryhmissä ovat varsin samansuuruisia. Prosentuaalisesti eniten nousisi viinin valmistevero 5,0 prosenttia ja vähiten etyylialkoholituotteiden 3,3 prosenttia. Keskimäärin alkoholijuomien verotusta korotettaisiin noin 5 prosenttia. Etyylialkoholituotteita verotettaisiin jatkossakin muita alkoholijuomia enemmän. ***THL pitää perusteltuna kohdistaa veronkorotukset euromääräisesti mitattuna tasasuuruisesti suhteessa juoman sisältämään alkoholiin.***

Thomas Karlsson ja Pia Mäkelä

17.9.2020

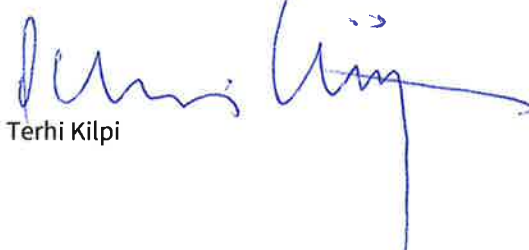
Esityksessä ehdotetaan 0,5-2,8 tilavuusprosenttia sisältävän oluen verotasoa korotettavaksi 2,2-kertaiseksi ja samanhavhuisten etyylialkoholituotteiden 2,8-kertaiseksi nykyiseen nähden. Näiden juomien veronkorotus on suhteellisesti suuri johtuen veron matalasta lähtötasosta. Ettylialkoholituotteiden kohdalla tällä verotason korotuksella ei ole juuri merkitystä, koska senhavhuisia juomia on myynnissä hyvin vähän. Tämänhavhuisia oluita on markkinoilla enemmän. Korotuksella on pyritty korjaamaan sitä epäkohtaa, että alkoholittomiin juomiin kohdistuva virvoitusjuomavero on vähän alkoholia sisältävien juomien veroa korkeampi, mikä voi ohjata kulutusta alkoholittomasta oluesta vähän alkoholia sisältävään olueen. Kansanterveyden näkökulmasta vielä merkittävämpi hyöty on kuitenkin sillä, jos hintamekanismeilla voidaan ohjata kulutusta vahvemmista oluista miedompiin vaihtoehtoihin. Tästä näkökulmasta juomaryhmän veron voimakas korottaminen olisi väärä signaali ja verotuksen tämänhetkinen rakenne on kannatettava. Koska juomakategorian volyymi on pieni, veron alhaisuutta on vaikea pitää tällä hetkellä erityisen ongelmallisena. EU-säädösten muutos voi muuttaa tilannetta, mutta reagointi tähän muutokseen on syytä tehdä vasta kun muutoksesta on päätetty. **THL ehdottaa, että vähän alkoholia sisältävän oluen veron korotus toteutettaisiin tänä vuonna ehdotettua pienempänä, ja korotusta jatketaan tarvittaessa myöhemmin. THL ehdottaa myös, että tulevaisuudessa virvoitusjuomaveron ja alkoholijuomaveron tasoja olisi syytä tarkastella kokonaisuutena.**

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Terhi Kilpi